

[Steen Folke]

hedsrådet. På andre områder har Danmark været med til at gennemføre sanktioner, som ikke var vedtaget i sikkerhedsrådet, sanktioner mod Argentina, sanktioner mod Sovjetunionen. Der har man ikke taget det så tungt med, hvem der vedtog det – sanktioner, som i øvrigt må siges at have været temmelig tåbelige og ikke særlig velmotiverede, men det har man ikke desto mindre gjort uden at betænke sig. Men når det gælder Sydafrika, så vil man ikke være med til at gøre noget, uden at sikkerhedsrådet gør det. Så ved man nemlig, at der sker ingenting.

Jeg synes, udenrigsministerens afsluttende bemærkninger var uhyre afslørende. Ministeren sagde:

»Isolerede danske skridt vil derimod ikke virke efter hensigten, men vil udelukkende skade dansk erhvervsliv og generelle danske økonomiske interesser samt være til gavn for vore konkurrenter.«

Jeg synes, det er usselt. For at sige det ligeud: den form for argumentation er udtryk for kræmmermentalitet. Jeg er ikke i tvivl om, at det er de reelle argumenter. Man kan også rose udenrigsministeren for, at han siger det ligeud, det brød hans forgænger sig måske ikke så meget om – uden at realiteterne i øvrigt var så meget anderledes.

VS har gang på gang stillet forslag om en omfattende boykot af Sydafrika, boykot af handelsmæssige forbindelser, investeringer, kulturelt samarbejde, sport osv., og det er blevet afvist af et massivt flertal i folketinget, hver gang vi har foreslået det. I dag kan der være grund til at koncentrere sig om mere begrænsede skridt, fordi det selvfølgelig betyder noget, om man faktisk kan komme igen med nogle selv nok så små sanktioner af den ene og den anden art.

Jeg vil gøre lidt ud af kulsagen, som jo har verseret i mange år herinde, og som vi også har rejst gang på gang. Alle ved, at elselskaberne har blæst på folketingets henstilling af maj 1978 om, at de om muligt skulle indkøbe kul andre steder end i Sydafrika. De har købt kul dér, hvor det passede dem, og kullene i Sydafrika passede det elselskaberne at købe ind, først og fremmest fordi de var billige. De bliver nemlig leveret med apartheid-rabat, og elselskabernes moral sidder også i tegnebogen.

Man har hævdet fra elselskabernes side gang på gang, at det ikke var muligt at om-

lægge disse indkøb, og regeringen, skiftende regeringer, har gentaget elselskabernes argumenter, at det ikke var muligt sådan uden videre at finde alternativer til sydafrikanske kul. Derfor har man set igennem fingre med, at elselskaberne er blevet ved med at importere fra Sydafrika. Nu har det imidlertid vist sig i de seneste år, at elselskaberne udmærket kunne omstille Danmarks import af kul fra det ene år til det andet. Der skete nemlig det, at de polske kulleleverancer stort set faldt bort meget pludseligt – eller i hvert fald over en meget kort periode blev reduceret til en brøkdel af det, de havde været tidligere. Så viste det sig pludselig, at elselskaberne sandelig godt kunne finde andre forsyningskilder med meget kort varsel. Importen fra USA og England blev tredoblet på ét år, fra 1980 til 1981, sådan at USA i et bestemt år blev den vigtigste leverandør af kul. Det kunne altså godt lade sig gøre, når det skulle være, at finde andre forsyningskilder. Det viser, hvor hyklerisk det har været med al den snak om, at det altså ikke var muligt. Det er udelukkende et spørgsmål om, om man vil betale, hvad kullene koster. Der er ydermere sket det, at forskellen i pris på de sydafrikanske kul og de andre kul er blevet reduceret. De sydafrikanske kul er stadig de billigste, de leveres stadig med apartheid-rabat, men forskellen til andre leverancer er ikke nær så stor, som den har været tidligere.

Vi mener selvsagt, at der burde siges stop øjeblikkelig for import af kul fra Sydafrika, og det har vi foreslået gang på gang. Vi synes trods alt, at det er bedre end ingenting, hvis man vil sikre, at denne import fra Sydafrika i hvert fald stopper efter en kortere årrække. Jeg vil nok sige, at vi synes, det er meget at lade det vare helt til 1990, sådan som socialdemokratiet har foreslået det. Vi havde unægtelig foretrukket, at der blev tale om en kortere aftrappingsperiode, og vi mener ikke, der er nogen som helst nødvendige eller reelle argumenter for, at det ikke kunne ske væsentlig hurtigere – selv med alle mulige realpolitiske hensyn. Men nu vel, 1990 er dog bedre end ingenting, og det er en straming i forhold til den henstilling, der kom i 1978. Her er det en forpligtende målsætning, at der skal ske en aftrapping med henblik på et fuldstændigt bortfald senest i 1990. Det synes vi er et fremskridt, og vi vil stemme for det.